Ærø Kommune

2. nov. 2021

Høringssvar vedr.

- Kommuneplantillæg Byer og landsbyer – Redegørelse
- Kommuneplantillæg Byer og landsbyer – Retningslinjer
- Kommuneplantillæg Byer og Landsbyer – Kommuneplanrammer

Indledningsvis vil vi gerne takke for materialet og muligheden for at give høringssvar. Vi vil også benytte lejligheden for at sige tak for muligheden for at deltage i gennemgangen af planerne og dialogmødet med Kommunalbestyrelsen på Rådhuset d. 30. sept. 2021

Vi tillader os at svare i tematikker, uden at vi snævert forholder os til enten redegørelse, retningslinjer eller kommuneplanrammer.

1. Sociokulturel infrastruktur og sammenhængskraft

Hvad binder et lokalsamfund sammen når der ikke længere er en skole og en købmand?

I Ommel har foreningerne, Beboerhuset, de to havne, Stadion, kroen og byens stisystemer meget stor betydning for de sociale fællesskaber i byen. Det er her man mødes, går rundt, lufter hundene og veksler dagens nyheder. Nogle af aktiviteterne er organiserede som ”gå til-aktiviteter” i foreningsregi, andre er mere løst strukturerede med vekslende fremmøde. Andre aktiviteter opstår helt spontant.

Det er dette hverdagsliv der også gør byen interessant for tilflyttere, ikke mindst børnefamilier.

Anbefaling: Landsbyernes *sociokulturelle infrastruktur og sammenhængskraft* bør fremstå stærkere i de tre dokumenter.

2. Stenter og snorrer

Byerne og landsbyernes små stisystemer: stenter, snorrer og hvad de ellers kaldes er helte unikke og værd at værne om. De bør markeres stærkt i lokalplanerne og der bør skabes synlig sammenhæng med stier, markveje og andre adgangsveje i det åbne land, f.eks. via kort, systematisk skiltning og markedsføring. Vel vidende at markvejene, stierne og digerne i det åbne land henhører under andre planer.

Anbefaling: Fremhævelse og markering af stenter, snorrer m.v. i planerne, samt i detailkort over byerne, der anvendes ved markedsføring.

3. Offentlig trafik

Der er gratis busser på Ærø, en god dækning gennem dagen og forbindelser til færgerne. Ruterne dækker store dele af Ærø på fin vis, men der er huller og områder der falder ved siden af, f.eks. Ommel. Der er mulighed for at køre med skolebussen og der kører offentlig bus fra Ommel til Marstal to gange om ugen. Det stiller ikke borgerne på Ærø lige.

Anbefaling: Tavlen må viskes ren af de gamle forslag for dækning af yderområderne og -tiderne og der må arbejdes seriøst med en løsning, der f.eks. giver en bedre dækning af Ommel, Kragnæs og Græsvænge.

4. Tiltrækning af nye faste beboere, bygningsmasse og nybyggeri

Ommel er desværre præget af tilbagegang i befolkningen. Tilbage i år 1900 boede der omkring 2.600 i Ommel. I 2017 var der 294 og i dag 276 beboere. Og dette til trods for at vi de senere år har oplevet stigende hussalg og stor interesse om landsbyen.

I Ommel er der 245 ejendomme, men kun 165 husstande. Det betyder at 1/3 af ejendommene i Ommel nu er fritidshuse, og denne tendens er stigende.

Den nuværende bygningsmasse i Ommel og nogle af de øvrige landsbyer er kendetegnet ved mange mindre huse eller stuehuse til tidligere gårde. Historisk set har bygningerne huset rigtig mange børn, men lever i dag ikke op til de ønsker og krav børnefamilier stiller. Mange ældre bliver samtidig boende i de få større huse på grund af manglende alternativer, f.eks. almennyttige lejeboliger i landsbyerne. Det ”låser boligmarkedet”.

Der er kun få ledige grunde i Ommel og det må vurderes om de nuværende lokalplaner har den tilstrækkelige fleksibilitet til også at åbne for nybyggeri, herunder almennyttige boliger, samt istandsættelse og udvikling af dele af den nuværende bygningsmasse som lejeboliger. Uden at bryde med princippet om at kunne skelne mellem landsbyerne og det åbne land, vil der være ”huller” og omkringliggende arealer, der kan udlægges til boliger og byggemodnes.

For at bremse udviklingen med at flere og flere ejendomme konverteres til fritidshuse, bør der også i landsbyerne ske en regulering, som vi ser den i det centrale Ærøskøbing.

Anbefaling: Mulighederne for at udlægge mindre arealer i og ved den nuværende lokalplan, samt ”huludfyldelse” revurderes. Der reguleres ved fremtidige salg mellem andelen af helårshuse og fritidshuse.

5. Trafiksikkerhed

Den almindelige hastighedsbegrænsning for byer på 50 km er gældende i hele Ommel. Færdsel med 50 km i timen gennem Ommels krogede og svingende gader med dårlige oversigtsforhold er uansvarligt, men ikke ulovligt. Ydermere er der enkelte der heller ikke overholder denne grænse. Det er svært at parkere uden at det gør oversigtsforholdene endnu dårligere. Generelt set bør hastigheden reduceres yderligere. Når det f.eks. er muligt på havnearealerne i Marstal, bør det også være muligt i landsbyerne.

”To i én vej” mellem Ommel og Marstal har været drøftet som en mulighed, ikke mindst af hensyn til cyklister. Ærø er kendetegnet ved mange cyklister, flest børn og kvinder. Og cyklismen må gerne øges yderligere, men det kræver mere sikre cykelveje. De planlagte cykelstier over øen er skridt i den rigtige retning på de strækninger. For de øvrige veje, må der findes andre løsninger.

Anbefaling: Hastighedsbegrænsningerne i landsbyerne må nedsættes til 40 km og måske helt ned til 30 km i timen i delområder og cyklisternes sikkerhed må fremmes.

6. Proaktiv nedrivningspulje

I Ommel er vi begunstiget af, at husene generelt er godt vedligeholdt og fremstår fine og ryddelige. Der er kun få misligholdte huse, der skæmmer det generelle billede. Nogle misligholdte huse er beboede af ejere eller lejere, andre henstår helt ubenyttede. Erfaringerne fra andre byer er, at sådanne huse besmitter omgivelserne med fare for at hele eller dele af landsbyerne slummer til.

Anbefaling: Ærø Kommunes offentlige vedligeholdelses- og nedrivningspolitik bør være mere gennemsigtig og dette kan med fordel indarbejdes i dokumenterne.

7. Havne, som havne

På nuværende tidspunkt har Strandbyen Havn og Kleven Havn ikke status som have i relation til Strandbeskyttelseslinjen.

Reglerne om Strandbeskyttelse er meget stramme og der blev for år tilbage løsnet for at havnene kunne få en form for særstatus og et større råderum. Måske også for at forebygge ”lovløsheden”.

Anbefaling: Der er brug for at få genoptaget den ”forliste proces” med borgerinddragelse om mulig ansøgning til Kystdirektoratet om godkendelse som havne, f.eks. Strandbyen og Kleven.

8. Turistmagneter og kystturisme

Kystturismen er beskrevet lidt traditionelt med lystbådehavne og sejlklubber i de tre større byer: Søby, Ærøskøbing og Marstal. Gennem de senere år har dette billede ændret sig, så ”kystturismen” i høj grad suppleres med mere individuelle og selv-organiserede aktiviteter, f.eks. kajak, SUP, helårsbadning, vildmarksbade. Kleven Havn har været vært og ramme for store havkajaktræf med flere hundrede deltagere.

Rammerne for lystfiskeri er helt fantastiske på Ærø, der burde have en mere dækkende beskrivelse i materialet.

De beskrevne aktiviteter ovenfor er samtidig meget nænsomme for natur og maritim kulturarv.

Anbefaling: Afsnittene om kystturisme bør nuanceres og der må arbejdes på at rammerne for bæredygtig kystturisme gøres endnu bedre.

9. Naturen som legeplads

Der er gode erfaringer med at stille fiskenet, rejestænger og spande til rådighed for børn og børnefamilier i Strandbyen og Kleven Havn, hvor havnen og naturen på den måde bliver en naturlig og legal legeplads.

Det er meget forståeligt at der i byer og tæt befolkede boligområder er behov for arkitekt-tegnede, veldisponerede og sikre legepladser, men det kan virke paradoksalt at vi overfø-rer denne bykultur med legepladser til et land- og havneområde. Her kunne man i stedet arbejde med at understøtte de naturlige rammer; f.eks. oprette børneskove (i lighed med hundeskove), hvor børn har tilladelse og adgang til at tumle i skoven (som i gamle dage) eller gå skridtet videre i havnene og stille redningsveste og både til rådighed. I genanven-delse af frigivne lavbundsjorde kan disse idéer også indgå, ligesom der kan tænkes øgede stisystemer ind.

Anbefaling: At skabe endnu bedre rammer for, at børn og unge kan komme ud i naturen og bruge de naturlige rammer på en sikker og betryggende måde

10. Udviklingsplaner for landsbyerne

I flere kommuner har man, ofte med støtte gennem LAG-midlerne, udarbejdet udviklings-planer for landsbyerne, således at der sker en udvikling og at denne bliver målrettet bebo-ernes krav og ønsker. Planerne er en samlet vision for landsbyen og dens udvikling, og bruges til fremtidige byfornyelsestiltag og ved eksempelvis fondsansøgninger.

Anbefaling: At der åbnes op for og skaffes midler til gennemførelse af processer hen i mod udviklingsplaner for de landsbyer, som ønsker det. Og at disse planer indgår i kommunens fremtidige planlægning for landsbyerne.

På vegne af Ommel Samvirke
Med venlig hilsen

Jes Jørgensen, sekretær